

doi: [10.21464/fi36313](https://doi.org/10.21464/fi36313)

In memoriam

Ljerka Schiffler (Zagreb, 1941. – Zagreb, 2016.)

Nakon duge i teške bolesti u Zagrebu je 16. srpnja 2016. preminula prof. dr. sc. Ljerka Schiffler, dugogodišnja znanstvena savjetnica na Institutu za filozofiju, redovita profesorica na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i članica-suradnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Odati priznanje osobi koju sam u više od deset godina bliske suradnje vrlo dobro i osobno upoznala, a pritom izbjeci zamku da se posljednji pozdrav u ovom obliku ne pretvori u intimne reminiscencije i emotivne zapise, doista nije lak zadatak.

Ljerka Schiffler rođena je 6. veljače 1941. u Zagrebu, gdje je pohađala osnovnu školu, a potom i Klasičnu gimnaziju. Studij filozofije i komparativne književnosti završila je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je i doktorirala 1974. godine obranivši disertaciju o Nikoli Vitovu Gučetiću. U razdoblju od 1968. do 1977. radila je na Institutu za filozofiju Sveučilišta u Zagrebu, a od 1977. do 1990. u Leksikografskom zavodu »Miroslav Krleža«. Pokretačica je i urednica časopisa *Radovi Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža«* i česta suradnica niza domaćih leksikografskih i enciklopedijskih izdanja (*Hrvatski biografski leksikon*, *Hrvatski leksikon*, *Enciklopedija likovne umjetnosti* i dr.). Na Institutu za filozofiju ponovno se zapošljava 1990. gdje i ostaje sve do umirovljenja 2012. godine. Tamo je vodila nekoliko znanstvenih projekata, a posebno ostaje zapamćena kao dugogodišnja glavna urednica časopisa *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine*, koji je često nazivala i malim leksikonom hrvatske filozofije. Izuzetno plodnim pokazalo se i njezino članstvo u Hrvatskom filozofskom društvu u kojemu je 1998. i 1999. vršila dužnost predsjednice. Organizirala je mnoge znanstvene skupove na kojima je i sama vrlo aktivno sudjelovala. Posebice treba izdvojiti njezin doprinos *Danima Frane Petrića* i tematskom simpoziju o Frani Petriću (urednica je *Zbornika o Frani Petriću*, 1999). Suradivala je u radu nekoliko časopisa HFD-a, poput *Synthesis philosophica* i *Filozofska istraživanja* te Biblioteci *Filozofska istraživanja* u kojoj je i objavila nekoliko svojih knjiga iz povijesti hrvatske filozofije. Na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu držala je predavanja iz povijesti hrvatske filozofije, estetike i hrvatske renesansne filozofije, a na Katedri za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu predavala je povijest hrvatske filozofije.

Opsežna bibliografija Ljerke Schiffler svjedoči o njezinu širokom interesu, bogatom znanju i predanosti. Objavila je brojne knjige iz područja povijesti

hrvatske, osobito renesansne filozofije koja je od samog početka bila i ostala u samom središtu njezina znanstvenog zanimanja. Posebno obilježje njezinom znanstvenom radu daje trajna težnja da sagleda i prikaže u kojoj su mjeri domaći mislioci doprinijeli zajedničkom europskom duhovnom, kulturnom i misaonom dijalogu (*Humanizam bez granica. Hrvatska filozofija u europskom obzoru*, HFD, Biblioteka »Filozofska istraživanja«, knj. 58, Zagreb, 1992; *Frane Petrić / Franciscus Patricius. Od škole mišljenja do slobode mišljenja*, Institut za filozofiju, Zagreb, 1997; *Vetera et nova. Hrvatska filozofija u europskom obzoru*, HFD, Biblioteka »Filozofska istraživanja«, knj. 124, Zagreb, 2004; *Nikola Vitov Gučetić*, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2007. (drugo dopunjeno izdanje); *Matthaeus Ferchius Veglensis / Mattheo Ferchio Veglense / Matija Frkić Krčanin (1583–1669)*, Povijesno društvo otoka Krka, Povijesno društvo Rijeka, Verba d.o.o., Krk–Rijeka, 2010 i dr.). Pokazivala je i izrazito zanimanje za pitanja estetike i poetike, a nije skrivala ni svoju ljubav prema likovnoj umjetnosti, posebice umjetničkom stvaralaštvu Josipa Vanište s kojim je prijateljevala i o čijem je radu rado pisala (*Za licem Melankolije*, Galerija 11, Zagreb, 1985; *Josip Vaništa. Beskonačni štamp – u čast Manetu*, vlastita naklada, Zagreb, 2010; Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb, 2014). Autorica je velikog broja znanstvenih i stručnih radova te eseja, ali i prijevoda od kojih treba izdvojiti one s francuskog (Paul Chauchard, *Vladanje sobom*, Naprijed, Zagreb, 1968; Jacques Derrida, *O gramatologiji*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1976; Pierre Dockès, *Internacionalna kapitala*, u koautorstvu, Školska knjiga, Zagreb, 1977). Afirmirala se i kao pjesnikinja, dramska i prozna spisateljica (*Vrijeme plovidbe*, Mladost, Zagreb, 1965; *Između nas riječ*, CEKADE, Zagreb, 1985; *Hermesove kočije*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 1988; *Licem suprot zvijezda*, Književni krug Split, Split, 1996; *Slutiti Kytheru*, Književni krug Split, Split, 2004; *Recto & Verso. Fragmenti*, ArTresor, Zagreb, 2006, *Kasne ure*, Društvo hrvatskih književnika, Zagreb, 2006; *Bdijenja*, Društvo hrvatskih književnika, Zagreb, 2013).

O značenju znanstvenog i književnog rada Ljerke Schiffler, koje sada čeka cjelovito kritičko istraživanje, mnogo govore već i sama priznanja i nagrade koje je primila za života: Nagrada HAZU za doprinos od osobitog i trajnog značenja za Republiku Hrvatsku u području društvenih znanosti, 1994. godine; Priznanje Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« za izvanredni i višegodišnji doprinos uspješnom radu Leksikografskog zavoda, 2000. godine; Plaketa zahvalnica Primorsko-goranske županije RH i grada Cresa, za znanstveni doprinos u osvjetljavanju lika i promociju filozofskih djela Frane Petrića, 2002. godine.

Život Ljerke Schiffler bio je obilježen strastvenim i intenzivnim pisanjem. Od njega se nije odmarala ni u najtežim životnim trenucima koji su je još i više poticali na stvaralaštvo, osobito ono književno koje je na jedan određeni način imalo i terapeutsku funkciju. Njezini hermetički pjesničko-prozni zapisi prava su riznica misli koje traže obrazovanog čitatelja koji će, strpljivo se upuštajući u zagonetke njezinih pjesničkih slika, upoznati pravo lice spisateljice. Iako je ostavila traga na mnogim područjima ljudskog stvaralaštva, osobito onom znanstvenom, Ljerka Schiffler bila je prije svega osoba koja je svijet promatrala i doživljavala, proživljavala onim najosjetljivijim, najkrhkijim, duševnim, moglo bi se reći poetskim dijelom svojega ljudskog bića. Obiteljska tragedija snažno je pogodila njezino već ozbiljno narušeno zdravlje. Duboko proživljavajući najveću bol koju živo biće može osjetiti, svakodnevno se boreći s dubokom tugom, utjehu je pronalazila u knjizi koju je pripremala u spomen na svojega sina. U svojem posljednjem pjesničko-proznom djelu koje

neće ostaviti ravnodušnim nikoga tko ju je poznao, na najdublji lirski način, sabravši najintimnije osjećaje i misli, opisala je glasove neizdržive tišine i lice »praznine koja trga«. Doživjevši dovršetak knjige, njezina je umorna duša napustila ovaj svijet.

Prisjećajući se brojnih razgovora na kavi u kafiću ispod njezina stana, gdje se vrlo često i rado sastajala sa svojim prijateljima i kolegama, ne uspijevajući odagnati tužnu uspomenu na naš posljednji susret jednog kišnog proljetnog dana, ali u nadi da je napokon pronašla mir u »ljepoti neizrecivog«, upućujem posljednji pozdrav svojoj mentorici.

Željka Metesi Deronjić